

Oppsummering av kommuneopplegget 2014 i tilleggsproposisjonen

Kommunesektorens inntekter i 2013 (uendret)

I Prop. 1 S (2013–2014) framlagt av Regjeringen Stoltenberg II, ble realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2013 anslått til 6,7 mrd. kroner, eller 1,8 pst. De frie inntektene ble anslått å øke med 4,2 mrd. kroner, eller 1,4 pst. Den anslåtte veksten i både samlede og frie inntekter var 1,8 mrd. kroner høyere enn anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2013, som følge av høyere anslåtte skatteinntekter. Ny informasjon om skatteinngangen i kommunesektoren tilsier at anslaget i Prop. 1 S (2013–2014) ligger fast.

Kommunesektorens inntekter i 2014

Regjeringens budsjettforslag innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2014 på 7,5 mrd. kroner, eller 1,9 pst. Sammenliknet med Prop. 1 S (2013–2014) er realveksten i de samlede inntektene redusert med 0,2 mrd. kroner. Reduksjonen er knyttet til øremerkede tilskudd og frie inntekter knyttet til oppgaveendringer mv. Vekstanslagene for 2014 er i tråd med etablert praksis regnet i forhold til anslaget for kommunesektorens inntekter i 2013 gitt i Revidert nasjonalbudsjett 2013 og Kommuneproposisjonen 2014.

Regjeringen foreslår en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 5,48 mrd. kroner i 2014, eller 1,7 pst. Dette er 280 mill. kroner høyere enn lagt til grunn i forslaget til Regjeringen Stoltenberg II, og er knyttet til opprustning og fornying av fylkesveier. Av veksten i frie inntekter går 1,18 mrd. kroner til fylkeskommunene og 4,3 mrd. kroner til kommunene. Veksten til kommunene er dermed uendret sammenlignet med Prop. 1 S (2013–2014).

I Prop. 1 S (2013–2014) ble pris- og kostnadsveksten (deflator) i kommunesektoren i 2014 anslått til 3 pst. I tilleggsproposisjonen er anslaget oppjustert til 3,1 pst., knyttet til økt anslag for konsumprisveksten i 2014. Kommunene blir kompensert for dette, jf. omtale under kap. 571.

Følgende er uendret fra Prop. 1 S (2013–2014):

- Veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen. Det anslås at den delen av disse utgiftene som må dekkes av frie inntekter, utgjør 2,8 milliarder kroner.
- Kommunesektoren vil få økte pensjonskostnader i 2014. Kommunal- og regionaldepartementet har anslått veksten i pensjonskostnadene til 1¾ milliarder kroner ut over det som dekkes av veksten i frie inntekter. Anslaget er usikkert.
- 180 millioner kroner av veksten i frie inntekter til kommunene er begrunnet med en særskilt styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Bevilgningsendringer i rammetilskuddet er omtalt under kap. 571. I tillegg foreslår regjeringen at det skal gis investeringstilskudd for 2500 plasser i sykehjem/omsorgsboliger.

Kap. 571 Rammetilskudd til kommunene, Post 60 Innbyggertilskudd

Regjeringen foreslår å redusere innbyggertilskuddet til kommunene med 576 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2013–2014) som følge av regelendringer, øremerking mv.

Av dette er 250,3 mill. kroner en økning som kompensasjon for økt pris- og kostnadsvekst i kommunesektoren i 2014.

Ved pålegg om nye eller utvidede oppgaver for kommunesektoren, endringer i finansieringsmåte, avvikling av oppgaver eller regelendringer som har økonomiske

konsekvenser, skal kommunesektoren kompenseres eller trekkes i frie inntekter på grunnlag av beregnet endring i økonomisk belastning. Disse endringene holdes utenom veksten i frie inntekter. Det gjelder følgende saker:

Økt likebehandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager (69 mill. kroner)

Ikke-kommunale barnehager mottar i dag tilskudd tilsvarende 96 pst. av det de kommunale barnehagene i gjennomsnitt får i offentlig støtte. Regjeringen foreslår at tilskuddet til ikke-kommunale barnehager økes fra 96 til 98 pst. med virkning fra 1. august 2014. Økningen i tilskuddet vil legge til rette for et likeverdig tilbud for alle barn gjennom å utjevne kvalitetsforskjeller mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager som følge av ulik bemanning, kompetanse og lønns- og arbeidsvilkår.

Maksimalpris for barnehageplass (-163 mill. kroner)

I Prop. 1 S (2013-2014) er det foreslått å redusere maksimalprisen for en barnehageplass reelt med 45 kroner per måned med virkning fra 1. januar 2014. Regjeringen foreslår å reversere dette budsjettforslaget og at maksimal foreldrebetaling for en barnehageplass settes til 2 405 kroner per måned og 26 455 kroner per år fra 1. januar 2014. Dette innebærer at maksimalprisen videreføres på samme reelle nivå som i 2013. Reverseringen vil gi en samlet innsparing i rammetilskuddet til kommunene på 163 mill. kroner.

Opptapping mot to barnehageopptak (-241 mill. kroner)

I Prop. 1 S (2013-2014) er det foreslått 241 mill. kroner i økt rammetilskudd til å starte en opptapping mot innføring av to barnehageopptak. Regjeringen foreslår å reversere dette budsjettforslaget.

Avvikle kulturskoletime i skole/SFO (-71,1 mill. kroner)

Regjeringen foreslår å avvikle ordningen med én uketime med kulturskoletilbud i skole/SFO på barnetrinnet (1.–4. trinn) med virkning fra skoleåret 2014–2015. Regjeringen Stoltenberg II fremmet 4. oktober 2013 en lovproposisjon om å innføre plikt for skoleeier til å tilby gratis kulturskoletilbud, jf. Prop. 206 L (2012–2013). Regjeringen vil fremme en melding om å trekke lovproposisjonen.

Avvikling av ordningen med gratis frukt og grønt (-107,2 mill. kroner)

Regjeringen foreslår å avvikle ordningen med gratis frukt og grønt på skoler med ungdomstrinn med virkning fra skoleåret 2014-2015. Ordningen er regulert i opplæringsloven og forskrifter til opplæringsloven. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med forslag om endring av opplæringsloven. For at elevene fortsatt skal kunne ha tilgang til frukt og grønt i løpet av skoletiden, foreslås det å gjeninnføre abonnementsordningen over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett, jf. omtale under kap. 711, post 74. Tiltakene innebærer 107,2 mill. kroner i redusert rammetilskudd til kommunene.

Redusert egenandel for personer på dobbeltrom (15 mill. kroner)

Regjeringen foreslår å innføre redusert egenbetaling for beboere som mot sin vilje bor på dobbeltrom ved langtidsopphold i kommunal helse- og omsorgsinstitusjon. Det foreslås å øke rammetilskuddet med 15 mill. kroner som delvis kompensasjon for halvårsvirkningen.

Øremerking av midler til kommunalt rusarbeid (-343 mill. kroner)

I statsbudsjettet for 2013 ble midlene til kapasitetsvekst i kommunene over kap. 763, post 61 Kommunalt rusarbeid innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Regjeringen foreslår at midlene til kommunalt rusarbeid gis som øremerket tilskudd i 2014. Som følge av dette reduseres rammetilskuddet med 343 mill. kroner.

Styrket tilsyn med barn i fosterhjem (15 mill. kroner)

Det ble i Prop. 1 S (2013–2014) foreslått å øke rammetilskuddet med 15 mill. kroner som kompensasjon for endringer i reglene om tilsyn med barn i fosterhjem. Kompensasjonen tok utgangspunkt i at endringene skulle tre i kraft 15. juli 2014. Regjeringen ønsker å fremskynde iverksettelsen til 1. februar 2014, og kommunene foreslås derfor kompensert med ytterligere 15 mill. kroner.

Alle endringer i forhold til Prop. 1 S (2013–2014) som påvirker rammetilskuddet til kommunene er vist i tabell 1. Vekstanslagene i tabell 3-k i Grønt hefte vil i det alt vesentlige være uendret, siden realveksten i frie inntekter til kommunene er uendret. Økningen i de frie inntektene som følge av endret deflator fordeles etter kostnadsnøkkelen og vil kunne påvirke tallene, men i beskjeden grad siden det utgjør en liten del av samlede frie inntekter. Resten av endringene legges inn/trekkes etter tilhørende sektornøkkel, men påvirker ikke veksttallene siden det er oppgavekorrigert vekst.

Tabell 1

Endringer i rammetilskuddet til kommunene	Beløp i 1000 kr, 2014-kr
Økning i frie inntekter som følge av endret deflator	250 300
Likeverdig behandling kommunale og private barnehager, 98 pst	69 000
Reversere redusjon/nominell videreføring maksimalpris	-163 000
To barnehageopptak	-241 000
Avvikling kulturskole i SFO, halvåreseffekt 2014	-71 100
Avvikling frukt og grønt i skolen, halvåreseffekt 2014	-107 200
Redusert egenandel for personer på dobbeltrom	15 000
Utlemming av rustilskuddet	-343 000
Styrket tilsyn med barn i fosterhjem	15 000
Sum endringer i rammetilskuddet, kap. 571	-576 000

Endringene i rammetilskuddet på kommunenivå vil bli presentert i budsjetttrundskrivet i desember, etter at kommuneopplegget for 2014 er vedtatt i Stortinget.